

2297
vēst. izd.
(fonda aprakstījums)

Cūltis Maksis (Martins Dzevins)
(dz. 1911. g.),
ģimnālists (Kanāda)

Fonda Nr. 2297
vēsturiskā izsīna
(fonda aprakstījums)

(1946. — 1999. g.)

Fonda aprakstījums

<u>Fondraža nosaukums</u>	Maksis Čulītis
<u>Biogrāfija</u>	<p>Maksis Čulītis dzimis 1911.gada 8.aprīlī Rīgā. Strādājis par žurnālistu dažādos izdevumos ("Rīts", "Darbs", "Tēvija" u.c.) jau Latvijā (kopš 1936 gada). Trimdas posmā bijis viens no Latviešu preses darbinieku sadarbības kopas dibinātājiem un laikraksta "Latvija" redaktors. Kopš 1952.gada Toronto bijis laikraksta "Laiks" Kanādas redakcijas redaktors. Liela daļa viņa rakstu parakstīta ar Mārtiņa Deruma vārdu.</p> <p>Kanādā Toronto latviešu tautas augstskolā M.Čulītis vadījis latviešu valodas semināru un nodarbības žurnālistikā, bijis lektors Divreizdivi nometnēs.</p> <p>M.Čulītis saņēmis vairākas apgāda "Zeme" godalgas par rakstiem "Rītā", 1968. gadā Latviešu Preses Biedrības balvu un 1975.gadā Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības Kultūras Fonda goda balvu žurnālistikā.</p>
<u>Tiešais iegūšanas avots</u>	Rūdolfs Pauls Norītis
<u>Saturs</u>	Laikraksta "Laiks" redakcijas materiāli, M.Čulīša publikācijas par Kanādā dzīvojošiem latviešiem, dokumenti par Latviešu preses darbinieku sadarbības kopas Rietumvācijā darbību un laikraksta "Latvija" redakcijas sarakste.
<u>Izvērtēšana</u>	2002.gada aprīlī veikta dokumentu vērtības ekspertīze, dublikātu atlase
<u>Komplektēšana</u>	
<u>Sakārtojums</u>	Dokumenti sakārtoti vienkāršotā aprakstā Nr.1 pēc nomināli-hronoloģiskā principa
<u>Pieejamības noteikumi</u>	Bez ierobežojuma
<u>Dokumentu valoda</u>	Latviešu
<u>Fiziskais raksturojums</u>	Apmierinošs
<u>Uzziņas palīgļīdzekļi</u>	"Latvju Enciklopēdija", 1.sēj.

sent. vad.

2

Fonds Nr. 2297

Čulītis Maksis (Mārtiņš Derums) (1911 – 2009), žurnālists (Kanāda)

Par 1943. – 2003. gadu

Vēsturiskā izziņa (turpinājums)

Fondraža nosaukums

Maksis (Miervaldis) Čulītis (dz.1911.gada 8.aprīlī, miris 2009.gada 29.aprīlī)

Biogrāfija

Maksis (Miervaldis) Čulītis dzimis 1911.gada 8.aprīlī Rīgā. Tēvs Mārtiņš Čulītis (dzimis 1872.g.), māte Alvīne (dzimusi Jurka, 1879.g.). 1929.gadā beidzis Rīgas Valsts tehnikuma arhitektūras nodaļu. 1934.gadā beidzis Kara aviācijas skolu Rīgā, un obligātajā dienestā bijis motorists Latvijas aviācijas pulka 1.izlūku eskadriļā.

Preses izdevumos pirmās publikācijas ar pseidonīmu „Fridolīns” bija feļtoni.

No 1933. – 1937.gadam studējis Rūdolfa Egles literatūras un žurnālistu studijā Rīgā. No 1936.gada strādājis laikrakstu „Rīts”, „Darbs”, „Tēvija” un „Rīkojumu Vēstnesis” redakcijās.

Jaunībā pašmācības ceļā apguvis esperanto valodu, Rīgā darbojies esperanto biedrībā. Rakstījis dzeju esperanto valodā, publicējis izdevumā ”Ondo de Daugava”.

Vācu okupācijas laikā Rīgā bijis Jāņa Rozes grāmatu apgāda vadītājs un līdzīpašnieks. No 1942.gada latviešu frontes laikraksta „Daugavas vanagi” redaktors. 1944.gada 29.februārī iesaukts latviešu leģionā.

1945. – 1946.g. atradies amerikāņu gūstā Vācijā, bijušajā Dahavas koncentrācijas nometnē. Atrodies nometnē, rakstījis dienasgrāmatu, sākumā uz mazām piezīmju lapiņām, vēlāk visas piezīmes pārrakstījis brūnos ādas vākos iesietā grāmatiņā (atrodas fondā). Dienasgrāmata 20.gs. 50. gados pārrakstīta mašīnrakstā, rediģēta un sagatavota publicēšanai ar nosaukumu „Dahavas dienasgrāmata”.

Bijis precējies ar Mirdzu (dzim. Murze, 1913.g.), vēlāk ar Aleksandru Straujāni (mirusi 1977.g.), bijusi meita Maija, tieši viņām rakstītas vēstules no filtrācijas nometnēm 1945.-1946.gados. 1979.gadā Maksis Čulītis precējies ar rakstnieci Irmu (Irmgardi) Grandburgu Liepsalu (mirusi 1989.g.). Mazdēls Mārtiņš Gunārs.

Pēc iznākšanas no gūsta Dahavas nometnē, atradies DP nometnē Dinkelsbīlē, Vācijā.

Vācijā, kopā ar vēl 5 žurnālistiem dibinājis preses darbinieku kopu un apgādu „Latvija”, kas 1946.gadā sācis izdot laikrakstu „Latvija”. Bijis viens no tā redaktoriem, bet 1952.gadā galvenais redaktors.

1952.gadā ieceļojis Kanādā. No 1952.gadā līdz 1985.gadam bijis laikraksta „Laiks” redaktors Kanādā, Toronto.

Rakstus periodikā parakstījis ar pseidonīmiem „Mārtiņš Derums” (par godu tēvam), „Fridolīns”, Miervaldis Priedēklis”, „Deju profesors Tamburini”, „Maksis Rīdzenieks”, „Anatols Amfimakars”, „Jānis Kuģis”, u. c.

3

Apbalvojumi:

1974.gadā PBLA goda balva žurnālistikā

1991.gadā PBLA goda balva žurnālistikā

Apraksta vienības uzkrāšanas laiks

1943. – 2003.g

Glabāšanas vēsture

Dokumenti veidojušies no Makša Čulīša biogrāfiskiem dokumentiem, no viņa literārās un sabiedriskās darbības.

Tiešais iegūšanas avots

Jānis Mežaks (dāvinājuma līgums Nr.8/19, 2006. gada 24. janvārī.).

Kanādas Latviešu Centra bibliotēka (dāvinājuma līgums Nr.26, 2011. gada 15. jūnijs).

Temats un īss saturs

Fondu veido Makša Čulīša personu apliecinošu dokumentu oriģināli un kopijas, viņa vēstules ģimenes locekļiem, atrodoties gūstā Dahavas nometnē, kā arī viņa rakstīta dienasgrāmata, kas pārrakstīta un sagatavota publicēšanai. Lielu daļu fonda sastāda laikrakstu „Laiks” un „Latvija” redakcijas materiāli, M.Čulīša sarakste ar privātpersonām un sabiedriskām organizācijām, viņa rakstu mašīnraksti, piezīmes, iesūtītie un sakrātie dokumenti.

Izvērtēšana

Dokumenti valsts glabāšanā saņemti daļēji sakārtotā veidā.

Sistematizācija

Vērtības ekspertīze, sistematizācija un aprakstīšana veikta 2011.gadā. Izveidotas 45 lietas, kas sistematizētas 2 sērijās. Sēriju „M.Čulīša biogrāfiskie, sarakstes un radošās darbības dokumenti” un „M.Čulīša dienesta un sabiedriskās darbības dokumenti” ietvaros, kā arī lietās dokumenti kārtoti nomināli hronoloģiskā secībā.

Pieejamības noteikumi

Brīva

Uzziņas palīgļīdzekļi

„Latvju Enciklopēdija”, 1.sēj.

Aprakstījumu sastādīja:
PFADN galvenā arhiviste

2011.gada 6.oktobrī

E.Tamme

LIETAS Nr. _____ **APLIECINĀJUMA LAPA**

Lietā iešūtas (ievietotas) 3 (trīs)
ar cipariem un vārdiem _____ lapas

tai skaitā lapas ar litera Nr. _____;

izlaisti lapu Nr. _____;

+ _____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja [paraksts] amats [paraksts] paraksts [paraksta atšifrējums] paraksta atšifrējums